

ความคาดหวังของมารดาในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตร: การศึกษา
เปรียบเทียบระหว่างเขตชนบทและเขตเมืองของไทย

นายพระพนม วรรณเตวดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยาบัณฑิต

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-568-335-3

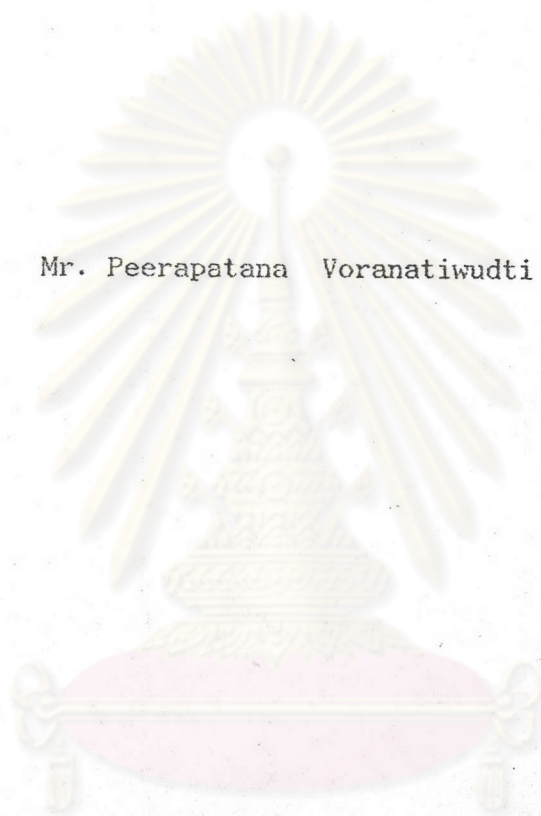
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013050

I10296293

MOTHER'S EXPECTATION OF ECONOMIC SUPPORT FROM CHILDREN:
A COMPARATIVE STUDY BETWEEN RURAL AND URBAN AREAS IN THAILAND.

Mr. Peerapatana Voranatiwudti

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

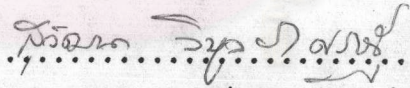
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวังของมารดาในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ
จากบุตร: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเขตชนบทและเขตเมืองของไทย
โดย นายพระพัฒน์ วรเนติวุฒิ
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์มาลินี วงษ์สิทธิ์

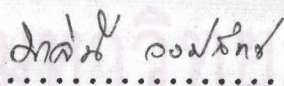

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวิธนา วิบูลย์เศรษฐ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์มาลินี วงษ์สิทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์)

ที่ระพีพัฒน์ วรเนติวุฒิ : ความคาดหวังของมารดาในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจ
จากบุตร : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเขตชนบทและเขตเมืองของไทย (MOTHER'S
EXPECTATION OF ECONOMIC SUPPORT FROM CHILDREN : A COMPARATIVE
STUDY BETWEEN RURAL AND URBAN AREAS IN THAILAND.) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.มาลินี วงษ์สิทธิ์, 98 หน้า.

สมมุติฐานหลักในการศึกษาครั้งนี้คือ "ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพล
ต่อความคาดหวังของมารดาในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตรและมารดาในเขตชนบท
คาดหวังมากกว่ามารดาในเขตเมือง"

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรที่มีอิทธิพลสูงต่อความคาดหวังของมารดา คืออายุ
แรกสมรส และจำนวนบุตรที่มีชีวิต โดยมารดาที่มีอายุแรกสมรสต่ำคาดหวังมากกว่ามารดาที่มีอายุแรกสมรส
สูง มารดาที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตมากคาดหวังมากกว่ามารดาที่มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตน้อย ส่วนปัจจัยทางด้าน
อายุพบว่าไม่มีความสัมพันธ์

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือ อาชีพของมารดา อาชีพของสามี และฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัวนั้นมีอิทธิพลต่อความคาดหวังของมารดาจากบุตรชายและบุตรหญิง เป็นอันมาก ทั้งในเขตชนบทและ
เขตเมือง คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคาดหวังมากกว่าอาชีพอื่น และพบว่ามารดาที่มีฐานะทาง
เศรษฐกิจต่ำคาดหวังมากกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

ปัจจัยทางด้านสังคม คือ การศึกษา และการรับสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อความคาดหวังของมารดา
ในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตรชายและบุตรหญิง โดยมารดาที่การศึกษาและการรับ
สื่อสารมวลชนต่ำนั้นคาดหวังมากกว่ามารดาที่การศึกษาและการรับสื่อสารมวลชนสูง

เมื่อนำปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม เข้ามาร่วมพิจารณากับความคาดหวัง
ของมารดาจากบุตรชายและบุตรหญิงนั้น มารดาในเขตชนบทคาดหวังมากกว่าเขตเมืองในทุกกรณี

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ ที่ระพีพัฒน์ วรเนติวุฒิ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.มาลินี วงษ์สิทธิ์

PEERAPATANA VORANATIWUDTI : MOTHER'S EXPECTATION OF ECONOMIC SUPPORT FROM CHILDREN : A COMPARATIVE STUDY BETWEEN RURAL AND URBAN AREAS IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. MALINEE WONGSITH, M.A.

98 pp.

The main hypotheses of this study are the demographic, economic and social factors affected the differential mother's expectation of economic support from children and the expectation of mother in rural area is higher than in urban area.

It was found in this study that the demographic factors that most strongly affected the mother's expectation are age at first marriage and number of living children. Mothers with lower age at first marriage had higher expectation than those with higher age at first marriage and the percentage of mother's expectation increased with the increase number of living children. Age was found no relationship.

Concerning economic factors: mother's occupation, husband's occupation and economic status of the family had great influence on the mother's expectation from their sons and daughters in both urban and rural areas. Those who engaged in agriculture had higher expectation than in other occupations, and it was found that the expectation decreased with the increase of economic status.

Among social factors, education and mass media exposure were found to have an influence on mother's expectation of economic support from their sons and daughters. The higher the education the lower the expectation and the lower exposure to mass media the higher the expectation.

Taking demographic, economic and social factors into consideration, the mother's expectation from both son and daughter in rural area is higher than those in urban area in all cases.

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติต นิระพัฒน์ อรานนิตุติ.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อังคณิ วัฒนสุข

กศศท.กรมประกาศ

ผู้เขียนขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของสถาบันประจำการศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลของโครงการวิจัยคุณค่าของบุตร (The Value of Children Study)
เพื่อใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่าง
ดีของบุคคลที่จะกล่าวนามต่อไปนี้ ที่มีส่วนช่วยให้ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเป็นผู้อำนวยการของ
โครงการวิจัยดังกล่าว

รองศาสตราจารย์ ดร. พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ ผู้อำนวยการสถาบันประจำการศาสตร์
รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านของสถาบันนี้ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางด้านประจำการศาสตร์
รองศาสตราจารย์มาลินี วงษ์สิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมงานวิจัย ที่ได้กรุณา
สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้การแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องทุกประการในวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้นับตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงขั้นสุดท้าย ให้เสร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์

อาจารย์สุวินชา ช่มธวัช เลขาธิการประจำสถาบันประจำการศาสตร์ ที่ได้ให้ความ
อนุเคราะห์ในเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ทุกอย่าง พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสถาบันฯ
ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ด้วยดี

ตลอดระยะเวลาของการเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่ง
จากเจ้าหน้าที่ของสถาบันประจำการศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังมีรายนามดังนี้
คุณดาราวรรณ เจริญเพิ่มพูน คุณปราณี แหวนทองคำ คุณสากรล เขียวสกุล คุณศิริวรรณ ศิริบุญ
คุณจันทร์เพ็ญ แสงเทียนฉาย คุณชัยวิทย์ วรสูตร เจ้าหน้าที่ของสถาบันคอมพิวเตอร์คือ
คุณสมชาย โหมตตาด และผู้อำนวยการความสะดวกในด้านตำรา คือ คุณจุฬาลักษณ์ รัตนภักดิ์
คุณกาญจนา แซ่ฮ้อย คุณเลิศศักดิ์ วรเนติวุฒิ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้
สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ที่เป็นกำลังใจในการเขียนวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยลงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑๑
รายการตารางประกอบ.....	๑๕
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. ระเบียบวิจัยและลักษณะโดยทั่วไปของข้อมูล.....	22
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังของมารดา.....	36
4. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	87
ภาคผนวก.....	92
ประวัติผู้เขียน.....	98

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามอายุ อายุแรกสมรส จำนวนบุตรที่มีชีวิตและเขตที่อยู่อาศัย.....	29
2.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามอาชีพอาชีพของสามี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและเขตที่อยู่อาศัย.....	31
3.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามจำนวนปีที่ศึกษา จำนวนปีที่ศึกษา ของสามีการรับสื่อสารมวลชนของมารดาและเขตที่อยู่อาศัย.....	33
4.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตรและเขตที่อยู่อาศัย.....	34
5.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร อายุของมารดาและเขตที่อยู่อาศัย.....	38
6.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร อายุแรกสมรสของมารดาและเขตที่อยู่อาศัย.....	42
7.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร จำนวนบุตรที่มีชีวิตและเขตที่อยู่อาศัย.....	47
8.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร อาชีพของมารดาและเขตที่อยู่อาศัย.....	53
9.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร อาชีพของสามีและเขตที่อยู่อาศัย.....	58
10.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร ฐานะทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวและเขตที่อยู่อาศัย.....	64
11.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร การศึกษาของมารดาและเขตที่อยู่อาศัย.....	68
12.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร การศึกษาของสามีและเขตที่อยู่อาศัย.....	73
13.	อัตราส่วนร้อยละของมารดาจำแนกตามความต้องการช่วยเหลือทางด้าน เศรษฐกิจจากบุตร การรับสื่อสารมวลชนและเขตที่อยู่อาศัย.....	78

14. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านประชากรกับความคาดหวังของมารดา
 ในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตร..... 92

15. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจกับความคาดหวังของมารดา
 ในเรื่องความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตร..... 94

16. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคมกับความคาดหวังของมารดาในเรื่อง
 ความช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจจากบุตร..... 96

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย